

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืช
ของเกษตรกรตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ
จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวเกษมณี มุลปานันท์

ปริญญา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (การส่งเสริมสุขภาพ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์มนัส ยอดคำ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้รูปแบบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research) ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 4 ขั้นตอน คือ การปรับกระบวนการทัศน การวิเคราะห์ปัญหา การสร้างภาพฝันและความต้องการ การวางแผนและกำหนดแนวทาง เก็บข้อมูลโดยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ทั่วไป การสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อย ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ประกอบด้วย การปรับกระบวนการทัศนเพื่อการรับรู้ปัญหา โดยใช้ยุทธศาสตร์การชี้แนะ เพื่อให้เกิดกระแสการตื่นตัว พบว่า ทุกฝ่ายต่างรับรู้ปัญหาและให้ความสำคัญ พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือ

การวิเคราะห์ปัญหาด้านสุขภาพชุมชนและปัญหาพฤติกรรมป้องกันสารเคมี เพื่อให้ได้รับรู้ปัญหา สาเหตุ และวิเคราะห์ปัญหา แล้วสรุปเป็นปัญหาของชุมชนร่วมกัน

การสร้างภาพฝันและความต้องการด้านที่ต้องการให้เกิดในชุมชน เป็นกิจกรรมที่สามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

การวางแผนและกำหนดแนวทางดำเนินงานส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เกิดเป็นโครงการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และมีความสำคัญเร่งด่วน สามารถดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ได้แก่ โครงการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้สารเคมี

จากกระบวนการวิจัย ทำให้เกษตรกรมีการเรียนรู้ร่วมกัน มีความเข้าใจ เห็นคุณค่าของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดความตระหนักในพิษภัยของสารเคมีและมีการใช้สารทดแทนหรือวิถีทางธรรมชาติผสมผสาน ซึ่งถือว่าการเริ่มต้นที่ดี หากมีการสนับสนุนการดำเนินการจากทุกฝ่ายแล้ว การดำเนินโครงการก็จะเกิดความยั่งยืน

Thesis Title	Promoting Preventive Behavior of Farmers Using Pesticides at Nongbua Subdistrict, Chaiprakran District, Chiang Mai Province
Author	Miss Katemanee Moonpanane
Degree	Master of Education (Health Promotion)
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Manus Yodcome

ABSTRACT

This purpose of this study was to promote preventive behavior of farmers who used pesticides at Nongbao subdisrict, Chaiprakarn district, Chiang Mai province. The participation action research was used. It included 4 steps as follow paradigm shift, problem analysis, image creation and demand, planning and approach determining, Data was collected by using participate and non-participate observation, general interview, indepth interview and focus group. The result of this study, it was found that.

The promoting preventive behavior of farmers who used pesticides included.

The paradigm shift was used to realize problems. It used leading strategy. It created awakening tendency. It was found that every section realized problems and gave important and ready to participate with.

The problem analysis in part or community health and pesticides preventive behavior, it realized problems, caused, analysis and concluded problem together.

The image creation and demand of community was activity, which could be progress specifically.

The planning and approach determine to promote pesticide preventive behavior. It set up project specifically and it could be progress by itself. It was farmer group who used pesticides project.

From the result of this study, the farmer participated in learning. They understood and knew worth of Knowledge exchange. The realized harmful of chemicals and used replaceable substance from natural. It was good beginning. If it got promotion from every section, the progression of project will be permanent.